

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 25, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:9438](#) 17-11-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:3151](#) 17-11-2020

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:3528](#) 17-11-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:2903](#) 17-11-2020

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:2297](#) 16-06-2020

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:9737](#) 25-11-2020

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:9677](#) 20-11-2020

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:10688](#) 18-11-2020

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2020:5557](#) 11-11-2020

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:8343](#) 16-10-2020

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:8342](#) 16-10-2020

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:5410](#) 12-10-2020

RECHTSPRAAK

***Eenmalig verhoogde kindvrijstelling schenkbelasting.
Belastingadviseur schadeplichtig wegens onzorgvuldig advieswerk.***

Over een jubelschenking van moeder aan dochter is schenkbelasting geheven, terwijl partijen verwachtten en beoogden dat de schenking belastingvrij was (art. 33 onder 5 SW 1956). Moeder en dochter vorderen van het administratiekantoor dat hen fiscaal adviseerde en de aangifte schenkbelasting deed, vergoeding van de schenkbelasting (art. 3:74 BW, art. 6:162 BW).

De vraag is of het administratiekantoor te werk is gegaan zoals een redelijk handelend en redelijk bekwaam adviseur dat zou hebben gedaan. Volgens de kantonrechter is dat niet het geval. De heffing wordt veroorzaakt doordat moeder in 2008 ook al een schenking heeft gedaan aan dochter. Het administratiekantoor heeft ten onrechte nagelaten partijen actief te bevragen over eventueel in het verleden gedane schenkingen, hoewel deze van invloed kon zijn op de vrijstelling.

Het administratiekantoor is enkel schadeplichtig jegens moeder (art. 3:74 BW), omdat moeder het kantoor opdracht heeft gegeven en de schenkbelasting voor rekening van moeder komt.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 25-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:9737

Zaaknummer: 8707308

Rechters: Voogd, B. B. Voogd

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vaststelling loon vereffenaar, met uitzondering van niet-gespecificeerde en dubbel gedeclareerde werkzaamheden.

Een benoemde, professionele vereffenaar van een nalatenschap vraagt vaststelling van haar vereffenaarsloon (art. 4:206 lid 3 BW) en vrijstelling van haar verplichting om de uitdelingslijst en de rekening en verantwoording ter inzage te leggen en de terinzagelegging openlijk bekend te maken (art. 4:221 lid 2 BW, art. 4:218 lid 2 BW).

De kantonrechter stelt het loon vast overeenkomstig de Recofa-richtlijnen, waarbij niet-gespecificeerde werkzaamheden en dubbel gedeclareerde werkzaamheden niet worden gehonoreerd.

Omdat alle crediteuren van de nalatenschap integraal kunnen worden voldaan, hoeft de vereffenaar geen uitdelingslijst en rekening en verantwoording ter inzage te leggen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 16-10-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:8342

Zaaknummer: 8395797 BR 20-104

Rechters: R.P.J. Quaedackers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aanvaarden of verwerpen? Termijnstelling kind bij ouderlijke boedelverdeling.

Vader laat bij overlijden kinderen en echtgenote achter. Hij heeft een ouderlijke boedelverdelingstestament gemaakt (art. 4:1167 oud BW). Kind X verzoekt de kantonrechter om kind Y een termijn te stellen om haar keuze omtrent aanvaarden of verwerpen uit te brengen (art. 4:192 lid 2 BW), omdat door het ontbreken van een keuze de notaris geen verklaring van erfrecht kan opmaken en de nalatenschap om die reden niet kan afwikkelen.

De kantonrechter wijst het verzoek toe. De ouderlijke boedelverdeling is nog steeds geldig (art. 79 en art. 127 Ow NBW). Anders dan bij de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) zijn bij de ouderlijke boedelverdeling alle erfgenamen aansprakelijk voor de schulden van de nalatenschap. Dat erflater in zijn testament heeft bepaald dat zijn echtgenote verplicht is om alle schulden van de nalatenschap te voldoen, doet hier niet aan af nu deze bepaling (slechts) de onderlinge draagplicht tussen de erfgenamen regelt.

Kind Y krijgt een maand de tijd om haar keuze te maken.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 16-10-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:8343

Zaaknummer: 8774768 BR VERZ 20-335

Rechters: R.P.J. Quaedackers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Van wettelijke gemeenschap naar breukdelengemeenschap. Geen belastbare schenking.

M en V zijn in 2015 in de wettelijke algehele gemeenschap van goederen gehuwd. In oktober 2017 zijn zij in huwelijkse voorwaarden overeengekomen dat bij ontbinding van de gemeenschap M daarin voor 10% en V voor 90% gerechtigd zal zijn. In december 2017 overlijdt M, binnen 180 dagen na het opstellen van de huwelijkse voorwaarden. De inspecteur heft erfbelasting alsof de echtgenoten ieder voor de helft gerechtigd zijn. In geschil is of de wijziging van de gerechtigheid in de huwelijksgemeenschap moet worden beschouwd als een schenking, dan wel of sprake is van een verblijvingsbeding in de zin van artikel 11 lid 4 SW 1956, dan wel of sprake is van *fraus legis*.

Volgens de rechtbank is geen sprake van een voltooide vermogensverschuiving, gelet op de arresten van de Hoge Raad van 28 februari 1959, ECLI:NL:HR:1959:AY1786, BNB 1959/122 en van 17 maart 1971, ECLI:NL:HR:1971:AX5018, BNB 1971/95. Hieraan doet niet af dat in dit geval geen sprake is van een wijziging tijdens het huwelijk van een regime van 'koude uitsluiting' naar een algehele gemeenschap van goederen, maar dat hier de gerechtigdheid met betrekking tot de bestaande gemeenschap van goederen is gewijzigd. Ook in dat geval vindt immers geen voltooide vermogensverschuiving plaats bij het aangaan van de huwelijkse voorwaarden. Dat betekent dat een grondslag voor de heffing van het schenkingsrecht ontbreekt.

Het betoog van de inspecteur dat het schenkingsmoment, en daarmee het belastbare feit, reeds in de obligatoire fase moet worden gezocht, volgt de rechtbank niet. Dit betoog is niet te verenigen met de (ongewijzigde) lijn uit genoemde arresten uit 1959 en 1971. De Hoge Raad heeft immers duidelijk aansluiting gezocht niet bij het moment van het aangaan van een verplichting, maar bij het moment van een voltooide eenzijdige waardeverschuiving. Zoals de Hoge Raad in het arrest van 1971 heeft overwogen, is het de taak van de wetgever om desgewenst een wettelijke grondslag voor belastbaarheid te creëren voor situaties als de onderhavige. Nu de wetgever zulks tot op heden heeft nagelaten, is het niet aan de rechtbank om af te wijken van de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad.

Van een verblijvingsbeding in de zin van artikel 11 lid 2 of lid 4 SW 1956 is evenmin sprake,

aldus de rechtbank. Van zo'n verblijvensbeding kan alleen sprake zijn wanneer het is gekoppeld aan het overlijden. Indien het verblijven ook bij leven kan plaatsvinden, is dat niet zo. M en V hebben louter een wijze van verdeling opgenomen met het oog op de ontbinding van de gemeenschap. De werking hiervan is niet afhankelijk van het overlijden van een van de partners, maar kan ook een andere oorzaak hebben.

Tot slot beroept de inspecteur zich tevergeefs op *fraus legis*. Daarvoor is vereist dat de handeling strijdig is met doel en strekking van de wet en dat (onaanvaardbare) belastingverijdeling het doorslaggevende motief is geweest. De in dit geval gesloten huwelijkse voorwaarden kunnen niet worden aangemerkt als een dergelijke gekunstelde constructie. In de eerste plaats kan niet worden geoordeeld dat doel en strekking van de Successiewet 1956 zouden worden miskend als in de onderhavige situatie geen schenking zou worden aangenomen. De wetgever is door de Hoge Raad in 1959 en 1971 gewezen op de beperking van de heffing van erfbelasting doch heeft geen aanleiding gezien tot aanpassing van de wetgeving. Daarnaast is geen sprake van een constructie met een met zekerheid te verkrijgen fiscaal voordeel. Ook V had immers de eerststervende kunnen zijn en in dat geval waren de huwelijkse voorwaarden voor M fiscaal zeer ongunstig geweest. Dat belastingbesparing wel ten grondslag zal hebben gelegen aan de opgestelde huwelijkse voorwaarden, is onvoldoende voor het aannemen van *fraus legis*.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 20-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:9677

Zaaknummer: AWB - 19 _ 2137

Rechters: M.C. van As, M.W. Koenis en R. van Scharrenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bedrijfsovername tegen agrarische waarde. Geen bevoordeling bij (uitvoering) eerdere afspraken. Bedrijfsopvolger leidt door onterving legitimair tekort.

Vader heeft zoon X onterfd en zijn twee dochters tot enige erfgenamen benoemd. De onterving vindt volgens het testament zijn oorzaak in het feit dat X het landbouwbedrijf onder gunstige voorwaarden heeft overgenomen van vader, zodat X het bedrijf kon voortzetten toen vader in 1997 uit de maatschap trad. X doet na vaders overlijden beroep op zijn legitieme portie. Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBDHA:2019:1825) heeft vader in 1997 X bevoordeeld, welke bevoordeling meetelt voor de legitimaire massa en moet worden toegerekend op de legitieme portie van X (art. 4:70 BW). In het algemeen wordt weliswaar niet snel een schenking aangenomen bij een bedrijfsovername tegen agrarische waarde, maar dat geldt in de situatie dat de andere kinderen – niet de bedrijfsopvolger – beroep doen op hun legitieme portie, aldus de rechtbank. In dit geval doet zich de omgekeerde situatie voor. Het hof ziet het anders dan de rechtbank.

Het hof hecht met name aan het maatschapscontract uit 1986, waaraan in 1997 slechts uitvoering is gegeven. Volgens het hof is de bedrijfsoverdracht in 1997 geschied op zakelijke gronden die hun basis vinden in hetgeen partijen in 1986 met elkaar zijn overeengekomen en is uitgewerkt in de overeenkomst van verdeling maatschapsvermogen. De zakelijkheid van de transactie wordt mede ingegeven door het antispeculatiebeding dat in de overeenkomst van verdeling nauwkeurig is uitgewerkt. Voorts was de wijze waarop vader en X hun samenwerking hebben beëindigd erop gericht dat X de onderneming nog lonend zou kunnen exploiteren. De agrarische waarde is voor vader en X daarom het uitgangspunt voor de waardering geweest.

Uit vaders testament uit 2011 blijkt niet dat vader zich er rekenschap van heeft gegeven dat hij al in 1986 met X heeft bepaald hoe de bedrijfsoverdracht in zijn werk zal gaan. Dat vader wellicht in 1997 of in 2011 andere gedachtes heeft gekregen, doet er niet aan af dat hij zich in 1986 al jegens X contractueel had verbonden. In de onderhavige bedrijfsoverdracht ligt volgens het hof geen gift besloten. Met inachtneming hiervan herberekent het hof het legitimair tekort van X.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 16-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:2297

Zaaknummer: 200.262.524/01

Rechters: A.N. Labohm, C.M. Warnaar en B. Breederveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Een betrokken notaris is niet hetzelfde als een boedelnotaris.

Moeder heeft haar kinderen X en Y onterfd en kind Z tot enig erfgenaam en executeur benoemd. De notaris heeft op verzoek van de executeur een verklaring van erfrecht/executele opgesteld en zich vervolgens als 'betrokken notaris' geregistreerd in het boedelregister (art. 4:186 lid 2 BW). Kort daarop heeft de notaris met de drie kinderen een bespreking gehad. Kind X heeft vervolgens de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris in twijfel getrokken. Na een gesprek met X, waarin X in haar standpunt volhardt, beëindigt de notaris zijn werkzaamheden. Kind X klaagt dat de notaris bij de afwikkeling van de nalatenschap niet is opgetreden zoals een behoorlijk notaris betaamt. Het hof verklaart de klacht ongegrond.

De notaris heeft, voor zover hij betrokken was bij de nalatenschap, zorgvuldig gehandeld. Zo bestond er voor de notaris geenszins de verplichting X als legitimaris omtrent de verklaring van erfrecht te informeren. Dat heeft hij wel gedaan en hij heeft, bij de overhandiging van het testament, X erop gewezen dat X zich als legitimaris moest wenden tot de executeur voor meer informatie. De notaris heeft zijn werkzaamheden pas beëindigd na telefonisch contact met X. De notaris heeft diverse malen aangegeven wat zijn rol in de afwikkeling is geweest. Dat X een en ander anders heeft ervaren, leidt niet tot een ander oordeel. Een 'betrokken notaris' is niet hetzelfde als een boedelnotaris.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 17-11-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:2903

Zaaknummer: 200.272.428/01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, J.W.M. Tromp en J.W. van Zaane

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Afwikkeling nalatenschappen ouders. Diverse processuele verwickelingen.

Aan deze einduitspraak gaan diverse (niet-gepubliceerde) uitspraken vooraf. De nalatenschap van vader was de aanleiding voor het geschil. Na het overlijden van moeder tijdens de procedure in hoger beroep is ook haar nalatenschap relevant.

Vader is in 2007 overleden. Moeder en kinderen X en Y zijn zijn erfgenamen. De nalatenschap is toegedeeld aan moeder, waardoor de kinderen wegens onderbedeling geldvorderingen op haar verkrijgen. Moeder lost tijdens leven de vordering van kind X af. Volgens moeder heeft zij ook de vordering van kind Y afgelost, door betaling aan kind X als executeur. Kind Y weerspreekt dit en legt conservatoir beslag onder moeder. Als de rechtbank niet bereid is om dit beslag op te heffen, gaat moeder in hoger beroep. Vervolgens overlijdt moeder. De in haar nalatenschap benoemde vereffenaar trekt het hoger beroep van moeder in. De vereffenaar is het eens met kind Y en erkent zijn geldvordering.

Kind X probeert tevergeefs in de procedure tussen moeder en kind Y tussen te komen. Volgens de rechtbank heeft X daar geen belang bij, noch als (voormalig) executeur, noch als mede-erfgenaam in de nalatenschap van vader. Het hof is het hiermee eens. De taak van X als executeur is geëindigd door de verdeling van vaders nalatenschap. X heeft als erfgenaam zijn erfdeel ontvangen en heeft daardoor geen belang bij het geschil tussen moeder en Y. X wijst voorts tevergeefs op zijn toekomstige erfrechtelijke aanspraak in moeders nalatenschap. Dit belang is te algemeen om zijn tussenkomst in de procedure tussen moeder en Y te rechtvaardigen. Anders zouden in iedere willekeurige gerechtelijke procedure toekomstige erfgenamen tussenkomst kunnen vorderen ter veiligstelling van al dan niet in de verre toekomst gelegen erfrechtelijke aanspraken.

X heeft volgens het hof evenmin belang bij voeging in de procedure. X wil zich niet aan de zijde van Y voegen. Bij voeging aan de zijde van de vereffenaar (moeder) heeft X geen belang, omdat immers de vereffenaar de vordering van Y erkent.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 17-11-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:3528

Zaaknummer: 200.233.105_02

Rechters: S.M.A.M. Venhuizen, J.M.H. Schoenmakers en J. van der Beek

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris schendt als executeur informatieplicht en onderzoeksplicht. Berisping.

De nalatenschap van vader is verdeeld ingevolge een quasiwettelijke verdeling. Een notaris heeft als executeur een voorlopige boedelbeschrijving opgesteld.

Twee kinderen klagen onder meer over de weigering van de notaris om een taxatierapport ter inzage te geven. Volgens het hof heeft de notaris hiermee in strijd met zijn informatieplicht van artikel 4:148 BW gehandeld, welke verplichting ook in het testament is opgenomen.

Ook klagen de kinderen erover dat de notaris is afgegaan op de mededeling van hun zuster dat haar schuld aan vader was afgelost. Volgens de notaris mocht hij hierop vertrouwen, omdat deze mededeling overeenkwam met de door een belastingadviseur opgestelde belastingaangiften. Volgens het hof heeft de notaris onvoldoende onderzoek verricht. De notaris heeft tot (ook testamentaire) taak om ten behoeve van de nalatenschap de vorderingen te innen. De notaris had de zuster bewijsstukken moeten vragen.

Door in strijd met zijn informatieplicht (art. 4:148 BW) te handelen heeft de notaris een van de kernverplichtingen voor een notaris geschonden. Voorts heeft hij aan zijn onderzoeksplicht niet voldaan. Aldus heeft de notaris niet de zorg betracht, zoals voorgeschreven in artikel 93 lid 1 Wna. Het hof legt de notaris een berisping op.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 17-11-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:3151

Zaaknummer: 200.270.832/01

Rechters: A.D.R.M. Boumans, J.W.M. Tromp en J.W. van Zaane

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legaat ter grootte van de legitieme portie. Geschillen over de berekening.

Vader heeft kind X tot enig erfgenaam benoemd. Aan kind Y heeft hij een geldlegaat gemaakt ter hoogte van haar legitieme portie. Y vordert vaststelling van de omvang van het legaat.

Volgens X is de rechtbank hiertoe niet bevoegd. De vordering van Y als legataris is afhankelijk van de omvang van de nalatenschap. Door vaststelling zou de rechtbank het werk van X als vereffenaar van de nalatenschap doen. De rechtbank is het niet met X eens. Vaststelling van de waarde van de goederen van de nalatenschap en de voor de berekening van de legitieme portie in aanmerking te nemen giften is geen onderdeel van de beheerstaak van de vereffenaar. Slechts voor wat betreft de andere schulden van de nalatenschap die tussen partijen ter discussie staan of naar verwachting betwist zullen worden, moet de verificatie daarvan in de vereffeningprocedure worden afgewacht.

X voert onder meer een schuld van vader aan zijn echtgenote op uit hoofde van een niet-uitgevoerd periodiek verrekenbeding. De rechtbank beperkt deze schuld door ambtshalve het vervalbeding in de huwelijkse voorwaarden toe te passen.

Y wijst op giften van vader aan zijn echtgenote. Deze komen echter niet in aanmerking voor de berekening van het legaat, omdat deze giften – voor zover daar al sprake van zou zijn – meer dan vijf jaar voor vaders overlijden zijn geschied (art. 4:67 onder e BW).

Y wijst op giften van vader aan X, in de vorm van betalingen voor plastische chirurgie en verbouwingen aan de woning van X. Volgens de rechtbank moeten deze betalingen als giften in aanmerking worden genomen voor de berekening van het legaat, tenzij X aantoont dat X deze bedragen heeft terugbetaald aan vader.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 18-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:10688

Zaaknummer: C/10/589073 / HA ZA 20-8

Rechters: A. Eerdhuijzen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Talloze geschillen na twee achtereenvolgende tweetrapsmakingen.

Na het overlijden van moeder rijzen talloze geschillen tussen haar dochter en de ongehuwde partner van moeder. Aanleiding hiervoor zijn tweetrapsersfstellingen (fidei-commis) in het testament van oma en van moeder. In deze tussenuitspraak beslist de rechtbank slechts op een paar geschilpunten. Voor de beoordeling heeft de rechtbank maar liefst 103 overwegingen nodig. Gelet op de benodigde tijd en kosten voor beslechting van de resterende discussiepunten, geeft de rechtbank partijen nadrukkelijk in overweging om daarover onderling tot een oplossing te komen.

Oma heeft moeder tot bezwaarde erfgenaam benoemd en de dochter (van moeder) tot verwachter. Moeder heeft haar partner tot bezwaarde erfgenaam benoemd en haar dochter tot verwachter. Onduidelijk is wat tot het bezwaarde vermogen van oma behoort en dus niet in de nalatenschap van moeder is gevallen. Daarbij rijzen vragen over zaaksvervanging, (verboden) schenkingen uit het bezwaarde vermogen, vergoedingsrechten en vertering. Moeder heeft het van oma geërfde vermogen niet beschreven, noch afzonderlijk geadministreerd in de jaren daarna.

De rechtbank tracht achtereenvolgens helder te krijgen (1) wat bij het overlijden van oma tot haar nalatenschap behoorde, (2) wat met dat vermogen is gebeurd in de periode tussen het overlijden van oma en van moeder en (3) wat bij het overlijden van moeder tot haar nalatenschap behoorde. Complicerende factor daarbij is dat oma en moeder sinds 1982 deelgenoten (voor 3/4 respectielijk 1/4 deel) waren in de door opa's overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap.

Een van de geschilpunten betreft het door moeder en haar partner; na oma's overlijden verworven appartement. Moeder heeft de hypotheekschuld daarop vervolgens deels afgelost met middelen afkomstig uit oma's nalatenschap. Daarna is het appartement aan moeder toegedeeld. Volgens dochter behoort het appartement door zaaksvervanging tot het bezwaarde vermogen van oma. De rechtbank gaat hier niet in mee. Moeder is geen eigenaar geworden door de aflossing, maar pas door de latere toedeling. De aflossing heeft op grond van oma's testament wel tot een vergoedingsrecht voor het bezwaarde vermogen geleid.

Een ander geschilpunt gaat over een legaat van moeder aan haar partner. Het legaat betreft het vruchtgebruik van 50% van een perceel dat oorspronkelijk tot de huwelijksgemeenschap van opa en oma behoorde. Omdat moeder slechts voor 1/4 van dit perceel (onvoorwaardelijk) gerechtigd was (en oma voor 3/4), kan het vruchtgebruik hooguit 1/4 van het perceel beslaan.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 11-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2020:5557

Zaaknummer: 346300 HA ZA 19-319

Rechters: N.W.A. Stegeman-Kragting

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Diverse geschillen bij verdeling nalatenschappen ouders. Agrarische of economische waarde. Uitgestelde arbeidsbeloning.

Na het overlijden van hun ouders in 2000 en 2011 procederen drie kinderen over de verdeling van de huwelijksgemeenschap en daarin vervatte nalatenschappen. Moeder heeft X tot enig erfgenaam benoemd. Door een beroep op hun legitieme portie, zijn kinderen Y en Z volgens oud erfrecht deelgenoot geworden in de nalatenschap van moeder (art. 4:961 oud BW, art. 4:968 oud BW) en in de door haar overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap. Vader heeft kind Y tot enig erfgenaam benoemd. Kinderen X en Z hebben hun legitieme portie naar huidig recht ingeroepen.

Na het overlijden van moeder heeft kind X met vader het agrarische bedrijf voortgezet. Kind X vordert toedeling van het agrarisch onroerend goed tegen de agrarische waarde. Het hof oordeelt dat in dit geval de eisen van de redelijkheid en billijkheid (art. 3:166 lid 3 BW) niet meebrengen dat wordt uitgegaan van de agrarische waarde. X heeft niet aannemelijk gemaakt dat het bedrijf levensvatbaar is. Het onroerend goed moet bij de verdeling in aanmerking genomen worden voor de getaxeerde waarde in het economische verkeer.

In een eerdere tussenuitspraak (ECLI:NL:GHARL:2017:2602) heeft het hof zich uitgelaten over een vaststellingsovereenkomst uit 2007 tussen vader en X, waarin X voor zijn werkzaamheden over de jaren 1990 tot en met 2000 een arbeidsvergoeding is toegekend, opeisbaar bij vaders overlijden. Volgens Y was sprake van een natuurlijke verbintenis van vader en moeder jegens X die door de vaststellingsovereenkomst is omgezet in een civiele verbintenis. Dit zou betekenen dat deze schuld bij moeders overlijden al tot de huwelijksgemeenschap behoorde en niet alleen ten laste van vaders nalatenschap komt. Het hof oordeelde dat de schuld is ontstaan in 2007, voortspuit uit de vaststellingsovereenkomst en behoort tot de schulden van de nalatenschap van vader. Volgens het hof was het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ook niet onaanvaardbaar dat Y als erfgename van vader deze vergoeding alleen draagt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 17-11-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:9438

Zaaknummer: 200.172.001

Rechters: M.H.F. van Vugt, M.L. van der Bel en J.W.A. Biemans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Uitkering uit Liechtensteinse Stiftung belast als fictieve schenking.
Afgezonderd particulier vermogen.***

In geschil is een aanslag schenkbelasting ten laste van X, meer in het bijzonder of sprake is van afgezonderd particulier vermogen (APV-regime, art. 2.14a Wet IB 2001, art. 17 lid 1 SW 1956). De grootouders van X waren gehuwd in gemeenschap van goederen. Grootvader is in 1995 overleden, grootmoeder in 2011. De grootouders hebben in 1994 beiden een 'Deed of donation' ondertekend, waarmee middelen werden ingebracht in een Liechtensteinse Stiftung. De grootouders hebben toen verklaard ermee akkoord te gaan dat zij na de inbreng alle zeggenschap en beschikkingsrecht voor altijd zouden verliezen. In een letter of whises hebben de grootouders wel hun wensen ten aanzien van het stichtingsvermogen geuit. In 2014 zijn vanuit de stichting uitkeringen gedaan aan de kleinkinderen van de grootouders, onder wie X. In 2015 is de stichting geliquideerd.

Volgens X is geen sprake van discretionair vermogen (zoals het APV-regime vereist), omdat het altijd de bedoeling was dat het vermogen aan de kleinkinderen zou toekomen. Volgens de inspecteur is wel sprake van discretionair vermogen, in de zin dat er geen concrete juridisch afdwingbare rechten en verplichtingen tegenover de inbreng van het vermogen stonden. Volgens de rechtbank heeft de inspecteur dat laatste voldoende aannemelijk gemaakt. X heeft dit niet kunnen weerleggen. Zo vloeien uit de tenaamstelling van de stichting geen afdwingbare rechten voor de kleinkinderen voort. Zelfs als zou komen vast te staan dat de kleinkinderen de enige begunstigten zijn, zou daarmee de omvang van het aantal gerechtigden niet voldoende bepaald zijn, aldus de rechtbank. Er is geen sprake van een concreet recht, maar van een afgezonderd particulier vermogen in de zin van de Wet IB 2001. X wijst tevergeefs op HR 10 april 2015 (ECLI:NL:HR:2015:849). In die casus was de belanghebbende de enige rechthebbende op het vermogen, X is dat niet.

De volgende vraag is of ook grootmoeder als inbrenger van het vermogen kan worden aangemerkt. X stelt van niet, omdat slechts grootvader bestuursbevoegd was ten aanzien van het ingebracht vermogen. De rechtbank beantwoordt de vraag met het civiele recht als uitgangspunt. Daarbij is de bestuursbevoegdheid niet van belang. Uit de ondertekening van de 'Deed of Donation' door beide grootouders leidt de rechtbank af dat zij ieder de helft hebben

geschonken. Dat grootmoeder goederenrechtelijk niet kon leveren, neemt niet weg dat zij de helft van het vermogen verbintenisrechtelijk heeft geschonken.

De rechtbank concludeert dat sprake is van een fictieve schenking in de zin van artikel 17 SW 1956 en dat de aanslag schenkbelasting terecht aan X is opgelegd.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 12-10-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:5410

Zaaknummer: AWB - 18 _ 6554

Rechters: W.W. Monteiro, B.J. Zippelius en J.J. Westerbaan

Wetsartikelen: